

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.

0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref / Saksbehandler
12/6213-3 U00 &13
Linda Skjold Oksnes / tlf.

Dato:
11.01.2013

HØRING - NOU 2012:16 SAMFUNNSØKONOMISKE ANALYSER

Fagforbundet mener utvalget har kommet med en grundig vurdering i NOU 2012:6 av rammeverket for samfunnsøkonomiske analyser, gitt utvalgets mandat. Fagforbundet støtter utvalgets framheving av at samfunnsøkonomisk analyser er et verktøy som ikke er etisk og politisk nøytralt, og at bruken av analysen derfor har klare begrensninger, men at analysen kan være nyttig på gitte betingelser.

Fagforbundet er opptatt av at samfunnsøkonomiske analyser skal være et verktøy for å gi beslutningstakerne en best mulig forståelse av konsekvensene ved forslagene som vurderes. Et viktig spørsmål er derfor hvordan virkningene av de ulike forslagene framstilles. Mye av utvalgets utredning fokuserer på ulike metoder for å tallfeste verdien av nytteeffekter ved forslagene. Som utvalget også diskuterer er det en rekke utfordringer ved en slik tallfesting. Slike beregninger hviler på flere antakelser og det er en fare for at viktige forhold som er av interesse for beslutningstakeren tilsløres. Viktigst her er at måten beregningene av nytte utføres på, favoriserer personer med relativt høy inntekt.

Det er bare kostnads-virkningsanalysen som beskriver i stedet for å tallfeste nytten av forslagene. Fagforbundet mener derfor at denne metoden er den klart foretrukne, men at kostnadseffektivitetsanalysen i noen tilfeller kan være hensiktsmessig. Det er også disse to metodene som brukes i de fleste tilfeller. Fagforbundet mener derfor at det bør legges vekt på å videreutvikle disse metodene. En god analyse av kostnadssiden sammen med en beskrivelse av nyttevirkingene forteller mer til beslutningstaker enn en økonomisk verdsetting av nytten.

Hvis man skal benytte den tredje metoden, nytte-kostnadsanalysen, er det særdeles viktig at eventuelle interessekonflikter og fordelingsvirkninger av de ulike forslagene kommer klart frem.

Som utvalget påpeker er det ingen entydig måte å beregne kalkulasjonsrenta på. Nivået på denne blir derfor i bunn og grunn et politisk spørsmål. Bruk av en høy kalkulasjonsrente vil favorisere kortsiktige virkninger av forslag i analysen. Fagforbundet er bekymret for at

man ved å bruke en for høy kalkulasjonsrente risikerer å velge bort prosjekter som vil kunne lønne seg på lang sikt.

Utvalget kommer med anbefalinger når det gjelder økonomisk verdsetting av konsekvenser for liv og helse. Blant annet foreslår utvalget en konkret verdi av et statistisk liv, til tross for at utvalget påpeker at en slik verdsetting ikke er nødvendig og bør begrenses til tilfeller der det er faglig grunnlag for det. Fagforbundet mener at det å tallfeste et såkalt statistisk liv er etisk betenkelig. Dessuten gir det beslutningstaker lite informasjon. Vi mener at det er mer hensiktsmessig å synliggjøre de faktiske virkningene, som redusert ulykkesrisiko og forventede liv spart. Dette er i tråd med Fagforbundets syn på at en beskrivelse av virkningene i mange tilfeller er av større verdi for beslutningstaker enn en økonomisk verdsetting.

Fagforbundet mener at skattefinansieringskostnaden som i dag brukes i samfunnsøkonomiske analyser burde ha vært en del av utvalgets mandat og vurdert av utvalget. En slik kostnad mangler empirisk grunnlag og det er gode grunner til at den ikke bør anvendes i slike analyser.

Med hilsen
FAGFORBUNDET

Jan Davidsen
Forbundsleder

Linda Skjold Oksnes
rådgiver